

MAGYAR LAPOK

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLO NYOMDA R-T.**
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárlás Elemér**

Angliában és Franciaországban öt negyedmillió ember áll fegyverben

Chamberlain miniszterelnök beszéde a szövetségesek háborus felkészültségéről. Ha békés állapotok lesznek, Anglia a nemzetközi kereskedelem újjáalakítására törekszik

Londonból jelentik: Chamberlain a West-end-szállóban tiszteletére adott villásreggeli beszédet mondott.

— A jelen pillanathon — mondotta a többi között — Angliában és Franciaországban, valamint Kanadában és a többi tengerentuli birtokon, a birodalmi közlekedés szempontjából életfontosságú útvonalak mentén ötnegyed millió emberünk áll fegyverben.

A haditengerészetre áttérve Chamberlain megállapította, hogy mindazokon a helyeken, ahol német hajók bukkantak föl, őrt áll az angol flotta. A háborus célokról Chamberlain kijelentette, hogy ha ismét elérkezik az az óra, amikor a hadiállapotokat békés állapotok váltják fel, Anglia egyik törekvése a nemzetközi kereskedelem újjáalakítása lesz. A légihaderő fejlesztéséről szólva megállapította, hogy a légi haderő építésén és fejlesztésén ma hétszerannyi ember dolgozik, mint 1935-ben és 36-ban. A légi kiképzéssel kapcsolatban közölte Chamberlain, hogy Kanadában legalább negyven ezer embert képeznek ki. Az angol kormány bőségesen gondoskodott a hadsereg szükségleteiről.

Chamberlain ezután megemlítette, hogy legutóbb Japán és Anglia között nézeteltérés támadt és annak a reményének adott kifejezést, hogy ezt az ellentétet sikerül mindkét fél melegezésére rendezni. Angliától — ugy-

mond — távol állt a szándék, hogy megsértse egy baráti nemzet büszkeségét.

**„Március a Hitler kedvenc hónapja“ —
írja Duval francia tábornok.**

Párizsból jelentik: Duval tábornok a Journal des Debats-ban cikket írt „Mi történik márciusban“ címmel.

— Március — írja többek között — Hitler kedvenc hónapja. Ezért nem szününk meg erre a hónapra gondolni. Nem hinném, hogy a németek márciusnál tovább várnának. A várakozás az összes magatartások között a legkevésbé felel meg Hitler lelkiállapotának. Az utóbbi hónapok csendje lázas tevékenységet takar. A telen a nélkülözhetetlen műveletek elvégzésére használták fel, de már nincs idő többé a várakozásra. Az angolok és franciák gyorsasága lassanként nagyobb lesz, mint Hitleré. Hitler most már mindennap veszít előnyéből, nem vár tehát tovább.

**Starhemberg herceg hadnagy lett
a francia hadseregben.**

Párizsból jelentik: A hivatalos lap csütörtöki száma közli Starhemberg hercegnek, az egykori osztrák Heimwehr főnökének kinevezését hadnaggyá a francia hadsereg kötelékében.

Az „Asama Maru“ esete igen sajnálatos, — mondotta Arita japán külügyminiszter Japán szigorúan semleges az európai háboruban

Tokióból jelentik: Arita japán külügyminiszter a képviselőházban beszédet mondott. Ennek során kijelentette, hogy Japán első célja a keleti helyzet állandósítása a nemzetközi igazságosság szellemében. Japán a maga és az új Kína erejét egyesíteni akarja. Ez az új Kína mentes lesz minden japánellenes és kominternbarát befolyástól. Hangoztatta a japán-clasz és a japán-német viszony szívélyességét. Megállapította, hogy Japánnak a kominternnel szembeni politikája változatlan és egyébként is jóviszonyban marad a komintern-ellenes egyezmény valamennyi aláíró hatalmával. Kijelentette ezután, hogy Japán legutóbb rendezte ügyeit Angliával, az Asama-Maru esete azonban igen sajnálatos. Az angol hatóságokkal kielégítő megoldásokra irányuló tárgyalások

folytak. A keletázsiai új rend kialakulása tekintetében az Egyesült Államok — ugymond — látni fogják, hogy Japán nem szándékszik itt gazdasági és kereskedelmi téren egyeduralmat gyakorolni. A kereskedelmi egyezmény érvényének megszűnése ellenére a két ország kereskedelmi viszonya gyakorlatilag változatlan.

Hangoztatta ezután, hogy Japán álláspontja az európai háboru ügyében a legszigorubban semleges. Vizsgálva a háboru előidézőjét, feltette a kérdést, vajjon nem egyes nemzeteknek a status-quohoz való makacs ragaszkodása idézte-e elő ezt a háborut.

Végül kijelentette, hogy az igazi világbéke csak az igazságon alapulhat.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon)

A németek fehér könyve a népkisebbségikérdésről

IX.*

Az 1937-ik év november 5-ikén került közzétételre az az ünnepélyes államjogi megnyilatkozás, mely úgy lengyel, mint német részről kifejezte, hogy az államuk területén élő német, illetve lengyel kisebbségek úgy személyi viszonyaikban, mint közművelődési, vallási és gazdasági tekintetben jó bánásmódban részesülnek. Ezt a közös kölcsönös nyilatkozatot még némely barátságos biztatás is kísérte. Legnevezetesebb az volt ezek között, hogy Beck külügyminiszter és Moltke nagykövet között még a kisebbségvédelmi nyilatkozat elvi elfogadása idején, 1937. év nyarán becületszavas megállapodás (gentlement-agreement) jött létre egynehány legégetőbb iskolakérdés felől. Német oldalról ígérték, hogy Marienwerder városban (Keletporoszországnak a lengyel korridorral szinte szomszédos helyén) lengyel gimnáziumot nyitnak. Ennek fejében lengyel oldalról ígérték, hogy Graudenz és Pozen városokban a német gimnáziumoknak visszaadják az elvont nyilvánossági jogot, s Bromberg városban az ottani gimnázium új épülete befejezésére engedélyt adnak és az új épület elkészültéig is a régi épületben a tanítást megengedik. E három utóbbi város mind a lengyelországi nyugati határtartományokban fekszik; Graudenz a korridorban, Pozen és Bromberg a nyugati határvidék középső tájain.

Volt lengyel részről biztató ígéret arra is, hogy a német munkások elbocsátását mérsékelik. Azonban már 1937. november 22-ikén jelentik a felszülézi (kattowitzi) német főkonzul, hogy a kölcsönös kisebbségvédelmi nyilatkozat megjelenése után is további munkáselbocsátások történtek. A „Kattowitzer Zeitung“ 1937. december 31-iki száma szerint egyszerre 1100 német munkás és gyári tisztviselő került elbocsátásra. A német külügyminisztérium még a kattowitzi főkonzul jelentése alapján szóváltette az elbocsátásokat, mint a kisebbségvédelmi nyilatkozat 5-ik pontjával ellenkező elbánást. A szóváltétel a berlini lengyel követségnél történt, ahol herceg Lubomirski ügyvivő azt válaszolta, hogy az elbocsátások azért történtek, mert időnyomunka volt az illető vállalatokban, s télire munkanélküliség állott elő.

Egyéb gondok is kezdtek nőni a kisebbségvédelmi nyilatkozat hatályossága körül. A krakkói egyetemen egyetemi tanárok vezetése alatt 1937. november 22-ikén nagy tüntetés volt, ahol lengyel társadalmi mozgalomként először velették föl, hogy Danzigot Lengyelországhoz kell csatolni. A tüntetők menete még a krakkói német konzulátus elé is odavonult, hol „Le a németekkel!“ kiáltások jelezték a lengyel tömeghangulatot. December hónapban pedig a danzigi öbölbe benyuló Hela-félszigetről utasítottak ki 160 német halászeszaladót, összesen 600 embert, hogy azonnal hagyja oda régi otthonát és foglalkozását. A felszülézi tartománygyűlés új egyházi törvénye miatt is az ottani német evangélikus lelkészek és a vajda között olyan összeütközés támadt, amely a lelkészek elmozdításával és kiutasításával végződött. Amint mult közleményünkben jeleztük, ezt a tartománygyűlési törvényt hirtelen-tör-

* Előbbi közlemény a Magyar Lapok 1940. január 30-iki számában.

vényként hozták a kisebbségvédelmi nyilatkozat közzétételének megelőzésére, s az egyházi önkormányzat elvétele volt benne a lényeg.

Mindezekért a varsói német nagykövet 1937. december 11-ikén beszélgetést folytatott Beck lengyel külügyminiszterrel. A külügyminiszter a helai halászkokra nézve azt válaszolta, hogy az ő kiutasításuk katonai hatóságok intézkedése volt, amibe a kormány nem lehet beleszólása. A német nagykövet azt mondta rá, hogy nekik a katonai követelmények iránt igazán megvan a megértésük, azonban mégis kérdéses, vajon tél közepén szükséges volt-e a szegény halászkokat otthonukból kiűzni, s még menedéklakást se nyújtani nekik, ahol ideiglenesen meghúzódhassanak. (Végezetül is a helai halászkokat a birodalomnak kellett befogadnia és elhelyeznie.) Tovább még szó volt a Nyugati Szövetség fokozódó németellenes igazgatásairól és a német kereskedések ellen folytatott forgalomgátló tevékenységéről. Egyáltalán az egész németellenes hangulat fölszításáról. Beck azt felelte, hogy nem tud még ezekről a dolgokról. Aztán megjegyezte még azt is, (ahogyan a német nagykövet 1937. december 11-iki jelentése mondja), hogy „természetesen nem lehet a kisebbségvédelmi nyilatkozat irányelvei alkalmazását minden kérdésbe jövő helyen azonnal biztosítani; ehhez még kell bizonyos idő.”

A felszólítási evangélikus lelkészek ügyére azt mondta Beck külügyminiszter, hogy kabinetfőnökét, Lubinski grófot küldötte ki a helyszínre, az összeütközés helyrehozatalára. Azonban a lelkészek makacsok, s így lehetetlen érdekükben az eredményes közbenjárás. „Ha a lelkészek olyan kijelentést hangoztatnak, hogy ők egy ritusba vágó világi törvényt el nem ismernek, akkor az állam az ilyen magatartást meg nem engedheti.” Moltke német nagykövet erre felhozta, hogy a kisebbségvédelmi nyilatkozat az egyházak meglévő viszonyait észleltében tartását elvül mondja ki, s hogy a tartományi törvény az egyházi szervezetek megkérdése nélkül jött létre, ideiglenes jellegű is, mert szó van az egész országra kiterjedő általános egyházi törvény hozataláról. A mostani tartományi törvény másvallású főhatóság alá rendeli egyházi ügyekben az evangélikusokat. Ezen a helyzeten úgy kell segíteni, hogy az ideiglenes törvényt függőben kell hagyni s a végleges törvény meghozataláig az egyházi szervezetekkel valamelyes megállapodást létesíteni. Erre Beck azt felelte, hogy a végleges egyházszervezési törvényt csak nagyon későbbi időben fogják meghozni, addig a tartományi törvény végrehajtása nem mellőzhető. Ha a lelkészek okosabban viselkednének, minden megoldható volna. Moltke nagykövet azt felelte, hogy a lelkészek békés lélegzõgondozók akarnak lenni a falujukban, de „lehetetlen nem szabad tőlük kívánni.”

Az egész beszélgetés eredménytelenül végződött.

A következő 1938-ik év január 25-ikén a berlini külügyi hivatal közmüvelődési ügyosztálya a lengyel követségnek ama bizonyos becsületszavas megállapodást tette szövé, mely múlt év nyarán jött létre Beck és Moltke között a lengyel, illetve német gimnáziumok felől. A berlini külügyi hivatal jelezte, hogy Németország a marienwarderi lengyel gimnázium megnyitását már hónapokkal ezelőtt végrevitte, de Lengyelország a graudenzi és pozeni gimnáziumok nyilvánossági joga visszaadását még nem teljesítette, se a brombergi gimnázium építése befejezésére az engedélyt még meg nem adta. Tehát német részről sürgetik az ígéret beváltását. Február 8-ikán Malhomme lengyel követségi titkár ad a követség nevében közlést, hogy a német gimnáziumok ügyének elintézése azért késik, mert „a határközdelemben kifejlődött mentalitásra mindig figyelemmel kell lenni.” Twardowski német külügyi államtitkár e beszélgetésről tett hivatalos feljegyzését ezzel végzi:

— Azt feleltem neki, hogy én mindenekelőtt azt tartom helyesnek, ha az egyszer megtett ígéretet meg is tartják.

Szintén Twardowski német külügyi államtitkár írja alá azt az 1938. május 27-iki

utasítást a varsói német nagykövetséghez, hogy ugyancsak az említett gimnáziumok ügyét ismét tegyék szövé. A berlini lengyel nagykövetség azt jelezte ugyan, hogy ezek az ügyek kedvezően elintéződtek, azonban a tényleges helyzet más. Csak a graudenzi gimnázium kapta vissza nyilvánossági jogát, de a pozeni nem. A brombergi gimnázium építési engedélye is megérkezett ugyan, de a helyi hatóságok építérendészeti kifogásokkal mégis megakadályozták az építés befejezését. Az államtitkár még szövéteendőnek jelzi, hogy a kisebbségvédelmi nyilatkozat ellenére Wolhyniában négy nagyobb német lakosságú helyen zárták be a német iskolákat, nyugati Lengyelországban pedig három helyen. Az utasításra a varsói német ügyvivő 1938. július 30-ikán azt jelenti, hogy Beck külügyminiszter nem emlékszik rá határozottan, vajjon a brombergi gimnázium építési engedélye kieszközlését is megígérte-e. A blombergi gimnázium építésének a befejezése a következő télre is elmaradt.

Gazdasági téren is folyton ismétlődnek a munkáselbocsátások miatti sérelmek. Wiesner lengyel parlamentbeli német szenátor 1938. március 6-ikán tette szövé a szenátusban, hogy a német munkások elbocsátása nem szűnt meg a népkisebbségvédelmi nyilatkozat kiadása óta se. A termelési hiányra s az idénymunkák miatti munkaszünetelésre se lehet hivatkozni, mert például a felszólítási bányá és kohó-vállalatokban 1937-ben 44.500 volt a munkás, kiknek száma 1938-ban 53.600-ra emelkedett. Mégis többszáz volt az elbocsátott német munkások száma. Nemcsak nagyon értékes szakmunkásokat bocsátottak el, de 10 gyermekes családapákat is. Egyes munkásokat felszólították, hogy gyermekeiket vegyék ki a német iskolákból, mert különben a munkások elvesztik alkalmaztatásukat. A német munkások körében így a munkanélküliség 60—80 százalékra emelkedett. Az iskolavégzett német ifjúságból 14—16 ezer fiú és lány nem tud tanulólhelyet kapni, hogy magát valami foglalkozásban kiképezhesse.

Az erről szóló 1938. május 11-iki jelentését Moltke nagykövet következő megjegyzéssel végzi: „Sajnos, azt a megállapítást kell lennünk, hogy a kisebbségvédelmi nyilatkozat a munkapiac fontos területén se tudott olyan kihatással lenni, amilyen a lengyel kormány ígéreteinek megfelelően.”

Ami pedig az agrárreformot illeti, abban szintén vártak a kisebbségvédelmi nyilatkozat közzététele után valami kedvező fordulatot. Február közepén szokták évenként közzétenni az

agrárreform által abban az évben igénybeveendő birtokok névsorát. A kisebbségvédelmi nyilatkozatra következő 1938-ik évi februárban a pozeni konzul jelenti, hogy ebben a tartományban a lengyel birtokállomány 62 százalék, a németé 38 százalék, kisajátítás alá kijelöltek a lengyelekéből 34 százalékot, a németekéből 66-ot. A korridorvidékről a thorni konzul február 25-ikén panaszolja, hogy ott is erősebb arányú a német birtokok igénybevétele, s a kisajátítási árak csak arra szolgálnak, hogy elfátyolozzák a tulajdonképpeni elkobzást. A hollandankénti 250 zloty rendes forgalmi ár helyett legfőlebb csak 60 zloty adnak.

Moltke német nagykövet 1938. március hó 4-ikén tette szövé Beck külügyminiszterrel, hogy az agrárreform ilyen keresztülvitele a lengyelországi németek elföldtelenítésére törekszik. Ez a kisajátítási aránytalanság még tarsul a határozóna-rendelkezesek olyan keresztülviteleivel, hogy németek javára a birtokvásárlás lehetetlen, sőt az apáról fiúra való átörökléssel se maradhat meg a német családoknál a földvagyon. Beck csak az agrárreform ügyében tett kifogásokra válaszolt, hogy minden nagyobb földvagyonra az agrárreform kiterjed, s ha most a német földvagyonokat előbb veszik kisajátítás alá, majd kiterjed ez a kisajátítás a lengyelekre is. Tehát csak sorrendi kérdés az egész, hogy most több a német vagyonok kisajátítása. Moltke ellenvetette, hogy egyre növekszik a lengyel vagyonokra vonatkozó agrárreform ellenzéke, s így kérdéses, vajjon a lengyel nagybirtokok kisajátításra kerülnek-e. Azonban mindenesetre nyilvánvaló, hogy sok ideig nem lesz pénzügyi fedezet a teljes agrárreform keresztülvitelére, s így a német birtokok mostani olcsó kisajátítása a lengyel elem előnyhöz juttatása a német birtokosokra.

Beck éppen akkor volt Rómába utazandó. Visszatérte idejére ígérte, hogy a kérdést a földművelésügyi minisztérium bevonásával részletesebben megbeszéli. Beck hazaérkezésekor meg is történt ez az értekezlet. Eredménye az volt, hogy lengyel részről is elismerték a német birtokok aránytalanabb igénybevételeit, Német részről kérték a kisebbségvédelmi nyilatkozat alapján az 1938-iki kisajátítási terv helyreigazítását. Ez akkor nem sikerült, de lengyel részről jövő évre ígérték, hogy a jövő évben egyenlő arányban jelölnek ki a kisajátításra úgy a lengyel, mint a német birtokosokat.

Igy folyt a csendélet a kisebbségvédelmi nyilatkozat közzététele után. Hogy ez milyen további fejleményekre vezetett, arról következő alkalomkor folytatjuk az ismertetést. (b. p.)

Február másodikán kezdődik a Balkán-szövetség belgrádi értekezlete

A nyugati háború és a balkáni államok kölcsönös viszonya szempontjából megvizsgálják az általános politikai helyzetet Olaszország segít benne, hogy megmaradjanak a semlegességben

Rómából jelentik: A Stefani-iroda diplomáciai levelezője cikket ír a balkáni hatalmak értekezletével kapcsolatban.

— A különféle fővárosokból érkező jelentések, — írja a cikk, — arra engednek következtetni, hogy a Balkán-értekezlet eredményétől semmiféle szenzációt nem lehet várni. Az értekezlet megvizsgálja az általános politikai helyzetet, részben a nyugati háború, részben a balkáni államok kölcsönös viszonya tekintetében, annak hangsúlyozásával, hogy a balkáni béke közös érdek. Nem látni, hogy az értekezleten több megalakítást is szemügyre lehet venni, mert egyes érdekelt országok távol lesznek. Másrészt általánosan elismerik, hogy egy több létesítését harmadik hatalmak ellen irányulnak lehetne felfogni. Megvizsgálják azon-

ban nemcsak a politikai kérdéseket, hanem a gazdaságiakat is.

Rómából jelentik: Czincár Markovics jugoszláv külügyminiszter a küszöbön álló Balkán-értekezlettel kapcsolatban a Stefani-iroda belgrádi tudósítójának a következőket mondta:

— A Balkán Szövetség február másodikán Belgrádban összeülő értekezlete folytatja a béke fenntartására, a józomszéddi viszony helyreállítására és az ellentétek kiküszöbölésére irányuló munkáját. A Balkán szövetség elhatározott szándéka, hogy a jelenleg folyó összetűzésben továbbra is szigorúan semleges magatartást tanúe. A Balkán Szövetség ezirányú tevékenységét, mely saját és az általános érdekek felismerését alapul, szerencsére más külső tényezők is elősegítik. Ezek között fontos szerep jut Olaszország békeerősítésének, mellyel Európa délkeletén lényegesen hozzájárul a béke és a semlegesség biztosításához.

Hogyan kell befizetni a cseléd-adót?

Noha a cselédadó lerovásának rendje az elmúlt év április elseje óta miben sem változott az adóamnestia-törvény közzététele a cselédtartók körében zavart okozott. Ezért tartjuk szükségesnek, hogy azokat a törvényes szabályokat, amelyek ennek az adónak a lerovására vonatkoznak, összefoglalóan ismertessük.

A háztartási alkalmazottak ugyanúgy kötelesek fizetésük után adózni, mint a többi kézi-munkások. Ezt az adót az alkalmaztató köteles a fizetésből levonni, visszatartani és a rákövetkező hónap végéig befizetni. Így például a cselédek január havi bére után járó adót az alkalmaztató február utolsó napjáig fizetheti be az adóhivatalnál. Ha ezt a határidőt nem tartja be, akkor az egyenes adótörvény 106. szakasza értelmében az elmulasztott hónapokra járó adó összegének háromszorosával bírságozzák meg.

A cselédek adókedvezménye.

A háztartási alkalmazottak adóját, — mint a többi alkalmazottakét is — az egyenes-adótörvény 43. szakasza állapítja meg. Az államkinestárt illető adókulcs — 4000 lei havi jövedelemig — 4 százalékos, ehhez járulnak a különféle pótdadók és kiegészítő adók. Az adókulcs ezekkel a pótdadókkal együtt 6,8 százalékra emelkedik.

Általában véve az alkalmazott fizetéséhez hozzá kell adni a természetbeni járandóságokat: lakás, ételmezés, fűtés stb. Az adókulcsot tehát az így kiegészített adóalapra alkalmazzák. Az egyenes-adótörvény alkalmazására vonatkozó pénzügyminiszteri utasítások 146. szakasza azonban úgy intézkedik, hogy a háztartási alkalmazottak a természetben élvezett járandóságuk, így a lakás, ételmezés stb. után nem kell adót fizessenek, illetve ezeket a járandóságukat nem számítják be az adóalapjukba.

Lényegében tehát az a helyzet, hogy csak a háztartási alkalmazott készpénzfizetése után kell az adót visszatartani és az adóhivatalnál befizetni, míg a természetbeni járandóságokat

a pénzügyminisztérium az adó alól mentesítette.

A törvényes levonások.

A cselédek készpénzfizetésük után ugyanúgy adóznak, mint ahogyan azt a kézimunkásokra nézve az 1939 április elsején módosított egyenes-adótörvény 44. szakasza előírja. Így tehát abban az esetben, ha a cseléd havi készpénzfizetése a 2000 leit meg nem haladja, az adót, beleértve a pótlékokat és supracota-adót is, 75 százalékkal csökkentik. A háztartási alkalmazottak tehát a készpénzfizetésük után járó adónak csak egynegyedét kötelesek befizetni, míg háromnegyedét elengedik nekik.

A cselédek tehát kétféle adókedvezményben részesülnek: először abban, hogy a természetbeni járandóságukat nem számítják be az adókulcsos jövedelmükbe, másodsorban pedig elengedik nekik adójuk 75 százalékát.

Ezek után a cselédtartó háztartások vezetői is könnyen kiszámíthatják, hogy körülbelül mennyi az alkalmazott adója s ezt az összeget a rákövetkező hónap végéig befizetik. Helyesen teszik, ha a befizetésnél azokat az őrlepkákat, veszik igénybe, amelyekkel a munkaadók

Schmiedt Béla A megváltás szolgálója

XI. Pius pápa gyönyörű enciklikájában mutatott rá a papság hivatására s kötelességeire. Ennek a nyomán rajzolja a kitűnő író e naoy-szerű könyvben a gyakorlati papi élet szépségeit s magasztos feladatait!

Ara fűzve 162 Lei és portó

A KERESZT

Írta: Kézai Béla

A fehérvári hadi útról napok óta özönlöttek a csapatok a nyugati gyepük felé. Ugy hírlett, háború lesz. Sokan azonban, kik az tihanyi táborból jöttek, azt mondták, hogy szó sem lehet erről.

Tihanyban Kálmán király úr sátorozott és a seregyűjtés befejezését várta.

A sok szóbeszédből annyi igaz volt, hogy napnyugta felől nagyobb keresztény sereg készülődik errefelé, hogy átlépje a magyar határt. A Szentföldre mentek hadba. Keresztieseknek nevezték pedig őket azon oknál fogva, hogy ruhájukra a kereszt jelét varrták, egyébként mindenféle népből állott a had frankokból kivált és híresztelték, hogy németekből is. Ezeknek a seregeknek fogadására készült a király.

Miért is lenne esetpaté tehát abból, ha néhány jámbor úr a németek, meg a frankok földjéről útnak indult szolgálta, hogy megvédelmezzék Jézus szülőföldjét a beste pogányok ellen?

— Bizony az Istennek is tetszésére volna, ha néhány mű nemzetünkbeli úr is velük tartanak, nem hogy még haddal rontsanak a jámbor zarándokokra.

Igy beszéltek a monostorban, sokan azonban kételkedőn ingatták a fejüket.

— Sohasem tudhatjuk, mi vár reánk. A király úr bizonyosan nem verné magát annyi külségre a hadi nép miatt, ha nyugodt volna a

jövevények szándéka felől.

Ez a mosoni várispán, Örkény úr véleménye volt és sokan tartottak vele.

Persze, az apát úr nem szívlelte ezt a hitetlen beszédet. Ő fiatal korában sok földet bejárt és mondotta is, hogy ismeri az odaváló, jámbor népet.

— Nem illik főnembeli keresztény uraknak így vélekedniük arról a kereszténységről, amely a gyepün túl szép tornyos városokban és nagy kövarkban lakván régtől fogva szomszédunk.

Titkon azonban maga is aggódott egy kissé, mert jól ismerte Kálmán urat is, aki nem sok szót vesztegetett a dologról, csak elborult tekintettel nézett s alig lehetett kihúzni belőle valamit, bár az apát tegnap is nagy buzgón igyekezett, hogy szólásra bírja urát. Emeg pedig sötét szemöldöke alól a mécesek imbolygó lángját nézte és az ujjai közt gyúrt kenyérmorzsákat széles félkörben rakosgatta maga elé az asztalon. Látszott rajta: hogy terveket forral, javít, változtat szüntelen, amint a galacsinokat hol előre, hol hátra húzgálta. Másnapra azonban ismét megnyugodott, de hideg volt és szilárd.

Bonaventura testvér, aki a kolostori vendégházak felügyelője volt, másnap jelentette az apátnak, hogy a király vendégházában hajnalig égett a méces és Kálmán úr egy szikrát sem aludt, hanem többrendbeli futárokat és cirkálókat küldött szerte, azután pedig hosszasan tárgyalt azokkal a hadnagyokkal, kik alkonyatkor a gyepükből jöttek. A mosoni ispán hada pedig megérkezett hajnalkor s akárcsak a hőzölvek,

alkalmazottaik adóját le szokták róni (stat). Erre az őrlepra egyuttal rendes nyugtábellyeget is ragasztanak: 3 lei pénzügyi és 2 lei repülőbellyeg.

Az elmaradt cselédadó befizetése.

Vizsgáljuk meg most, hogyan alakul a helyzet az elmúlt hónapokra hátralékos cselédadó tekintetében.

Amint fentebb már említettük, a munkaadók a rákövetkező hónap végéig kötelesek az alkalmazottaik fizetéséből visszatartott adót befizetni s ha ezt elmulasztják, az adó háromszorosát kitevő pénzbírsággal sújtja őket. Ez a rendelkezés mindenben vonatkozik a cselédadó jára is.

1939 november 20-án életbelépett az adóamnestia törvény, amely mentesíti a törvényes büntetések — jelen esetben a pénzbírság — alól azokat, akik a törvény életbeléptetése előtt esedékessé vált adófizetési kötelezettségüknek 1939 december 31-ig eleget tesznek. Újabb jelentések szerint ezt a határidőt 1940 február 15-ig meghosszabbították.

Igy tehát mindazok, akik a cselédjeik fizetése után 1939 november 20-ig bezárólag esedékessé vált adót 1940 február 15-ig befizetik, mentesülnek az adó háromszorosát kitevő pénzbírság alól. Az 1939 november 20-iki utáni cselédadókra ez a kedvezmény már nem vonatkozik s ezt a tényt az adóamnestia meghosszabbítására vonatkozó 1939 december 30-iki pénzügyminiszteri rendelet külön is kihansulyozza.

Helyesen és gondosan tehát azok jártak el, akik kihasználták az 1939 november 20-iki amnestia-törvény nyújtotta lehetőségeket és cselédadóhátralékaikat bírságmentesen rendezték, ugyanakkor azonban az amnestia-törvény életbeléptetésének napjától kezdődőleg minden hónapban pontosan befizették a megelőző hónapra járó cselédadót. Ha ezt az utóbbit elmulasztották, akkor az 1939 november 20-iki után esedékessé vált cselédadót már csak a háromszoros pénzbírsággal együtt róhatják le.

Erre annál is inkább tekintettel kell lenniük az érdekelteknek, mivel az amnestia alá eső cselédadó befizetése után a pénzügyi közegek jogosan kérhetik annak az igazolását, hogy november 20-ika óta a cselédadó lerovása rendben és az előirt határidőn belül megtörtént.

úgy szállották meg az apátság mögötti rétet.

Az ispán emberei sok kárt tettek a környéken. Innen egy esirkét, onnan egy libát vagy egy üstre való lisztet ragadtak el. Az apát is végre fellélegzett, amikor harmadnap hírtelen folkerekedtek s a sereg zöme után vonultak. Kezdte maga is hinni, amit Örkény úr csak sejtett, hogy jó lesz felkészülni s amit lehet, elvermelni a hadinép elől.

Július eleje volt s a határban még állottak a kévék, a kazlak. Az Uristen jó termést adott, csak legyen elég nép, ki betakarítsa. Nagy izgalomban volt a nép.

A király úr váltott lovakkal vágatott nyugatnak. Kevesen voltak a kíséretében Esztergomból. A hadakat maga mögött hagyta. Nem szállt meg sehol. Area hamuszürke volt és csapzott a haja. Rég nem élt ilyen gondban és országa sem forgott ilyen veszedelemben. Kémjei ellentétes híreket hoztak. Még Palánkos is, közölök a legügyesebb, tétovázott, hogy mit mondjon a jövevények felől urának.

— Uram, a zarándokok nagy haddal vannak, bizonyos Walter nevű lovag vezetése alatt. Tegnap múlt egy hete, hogy Salcapurgánál láttam őket. Még több velük a fegyvertelen nép. Asszonyok is nagy számmal. Csupa szegénység. Tisztjöknek egy dinárja sincs, miért is esűfságból Waltert „zsebnélkülinek“ nevezik. Messzi földekről özönlök a nép, kik nem csupán azért röffentek össze, hogy Krisztusért harcoljanak, hanem hogy inkább a szegénységtől szabaduljanak. Mindenfelé pusztítanak, öldökölnek és rabolnak. A salcapurgai érsek úr nagy majorját

A belga vezérkar főnöke fölmentését kérte a királytól

Minisztertanács gyűlt össze a kérés ügyében való határozathozatalra

Brüsszélből jelentik: A belga kormány tagjai szerdán este minisztertanácsra ültek össze. A tanácskozásról hivatalos közleményt adtak ki, mely szerint a nemzetvédelmi miniszter közölte, hogy a hadsereg vezérkarának főnöke fölmentését kérte a királytól és egy hadsereg-esoport parancsnokságát szeretné átvenni. A nemzetvédelmi miniszter támogatta a felmentési kérelmet a királynál és Michels vezérőrnagyot javasolta a vezérkari főnök tisztségére. A lemondás, a belga távirati iroda jelentése szerint váratlanul jött. Jólétesült körökben úgy tudják, hogy a tábornok lemondásának okai kizárólag személyi természetűek.

Brüsszélből jelentik: Van den Bergen belga vezérkari főnök lemondását azzal indokolják, hogy hatásköri nézeteltérés volt közte és a hadügyminiszter között. Jólétesült körök szerint azonban a tábornok külső nyomás nélkül jutott elhatározására, de az nem vezethető vissza felfogásbeli különbségekre közte és fellettes hatóságai között.

A svéd posta Berlingen és Rómán át Lisszabonba irányítja küldeményét, hogy elkerülje a francia cenzurát.

Stockholmból jelentik: Egy svéd lap közli, hogy az Amerikába induló hajóknak most 40 napra van szükségük az átkelésre, mert az angolok ellenőrzésnek vetik alá a hajókat és a postát is. Miután a franciák is így kezelik a svéd postaküldeményeket, a svéd postaigazgatóság elhatározta, hogy Berlingen és Rómán át Lisszabonba irányítja a postai küldeményeket és onnan küldik tovább az óceánon Észak- és Dél-Amerikába, nem Brüsszelen és Párizson át.

Amerikában lecsökkentették az új hadiflotta építési tervét.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda washingtoni jelentése szerint az amerikai tengerészeti bizottság jóváhagyta a csökkentett

hajóépítési tervet. Az eredeti terv szerint a két év alatt 77 hadihajót és ugyanannyi segédhajót építettek volna. A módosított terv szerint 22 hadihajót és ugyanannyi segédhajót építenek két év alatt. Ugyanezen idő alatt a tengerészeti légi erő részére 4500 repülőgép készül. A ter-

Vorosilov tábornagy orosz hadügyi népbiztos a finn harctéren

A finnek a karéliei földszoroson és a Ladoga-tónál visszaverték az újabb orosz támadásokat

Helsinkiből jelentik: A karéliei földszoroson, a Tajpale folyónál a finnek visszaverték a szovjet támadást. Az ellenség itt hűzáz halottat vesztett. A Ladoga-tó felé északra az ellenség több helyen újból megtámadta a finn állásokat, a finnek azonban a támadásokat visszaverték. Itt kilenc szovjet harckocsit semmisítettek meg. A tengeren nem történt említésre méltó esemény. A finn légharóító utagek és a finn vadászpilóták lelőttek öt szovjet repülőgépet.

Moszkvából jelentik: Vorosilov tábornagy befejezte szemleutját a finn harctéren. Hazautazása előtt hadparancsot intézett a katonákhoz. Megköszönte kitartásukat és hősiességüket, majd a következőket mondotta:

— Biztos vagyok abban, hogy a szovjet hadsereg mindaddig győzelmes lesz minden ellenséggel szemben, amíg Sztalin elvtárs áll a hadsereg élén. Elvtársak! Töletek függ a finn nép sorsa. A ti feladatotok, hogy ezt a népet kiszába létezők a középkori barbarizmus karmaiból!

Súlyos orosz támadás indult a norvég-finn határon. A támadás összeomlott

Helsinkiből jelentik: Az oroszok a finn-norvég határon Tangefoss irányában súlyos gyalogsági támadást hajtottak végre, de az teljesen összeomlott. A finnek ellentámadásba mentek át s két ízben is visszaszorították az ellenséget. Sallánál még heves harcok folynak.

Az oroszok egyre nagyobb és nagyobb csapatokat vetnek harcba. Ezek kitünő sielőkkel állnak, a GPU alakulathoz tartoznak s különleges kiképzésük van. A harcokhoz ők is fehér köpenyt öltöttek.

felégették. Aki tehetős, menekül előlük és átkozzák őket, mondván: nem hihetjük, hogy Jézus urunk ilyen esürihére bízhatná földjének szabadulását.

Palánkos a mosoni nagy várban talált a királyra s a vele lévő urakra. A vár előtti nagy piactér, amely eddig jövő-menő szekerekkel, árusátrakkal volt tele, üresen állott. A közelítő gyülelész népség napi járóföldre elriasztotta innen a kereskedőket.

A nyugati látóhatár peremén nagy füst kavargott és távoli tüzek lobogtak. A rekkenő hőségben szél se rezdült.

A király az új sánca ment a tisztekkel. A sánc alatt vonuló lovasság olyan port vert, hogy egyszerűbe tele lett az arcuk, ruhájuk szürke lepedékekkel. Kálmán előrehajolva, hosszasan vizsgálódott s figyelte, amint a csapatok elfoglalták kijelölt helyeiket.

Kis idő múlva hátrafordult. Napok óta először látták mosolyogni.

— Talán a pogány szerecsennyel legyen pártos a magyar kerál? — kérdezte tőlük s nyomban elkiáltotta a keresztsek jelszavát: — Deus le volt! Isten akarja! — de aztán hirtelen elkomorult. Orbánra gondolt, a pápára, aki ezt a jelmondatot a világra kiáltotta s mi lett belőle? — Tán nem is tudja, milyen esze-lősséget szabadított a kereszténységre, mennyi pusztulást. A pápa messze van, földjeim, tanyáim, hűveimnek földjei és tanyái azonban ugyancsak itt, itt... Kinyujtotta kezét és ujjait a frissen vert sánc omlós, fekete röge közé... A mohos várra nézett, a széles toronyokra,

amelyeket atyái építettek, hűveire nézett s a csendben szedelőzködő seregbe, az íjászokra, odébb a dárdásokra s a lovaik árnyékában heverésző, cserzettbőrű legényekre. Minden szem őt figyelte, a magyar királyt nézte. Az árokparton három katona tompa, vontatott dobszóval jelezte a gyülekezőt.

Kálmán felemelte fejét s hirtelen úgy látta, hogy az ég párás fátyola szétszakad s a függöny mögül vakító, aransárga fényvel lobban feléje a nap heve.

— Valóban, Isten ezt nem így akarja — suttozta maga elé és lelkének minden eddigi aggodalma, mint folyam a zúgó tengerbe, az imádság ismerős szavaiba torkollott bele. Anynyi nap után csak most érezte bizonyosan, hogy nem a keresztre emel kardot, hanem azokra csak, kik cégerül maguk előtt hozzák...

Gyors mozdulattal intett, hogy a sisakot fejére csatolják. Utoljára kivonta övéből a tihanyi barátok készítette térképet és gondosan megvizsgálta azokat a bejegyzéseket, amelyek a seregek állását jelezték.

Magához intette a mosoni ispánt. Nagy szál ember volt. Mellén a bőrvért szinte tágult. Lihegve állott ura elé, arcáról patakzott a veríték.

— Most már minden út lezárult. Eredj az őrsökhöz, ispán. Emez őrhalmról belátni az egész völgyet. (A térképre mutatott. Kárminnal festett karika jelezte az őrhalmot.) — Állj ott — folytatta — s ha jönnek, ha mégis, ha mégis úgy jönnek, mint jámbor zarándokokhoz illő, kérsd magadhoz papjaikat s jöjj velük vissza. Ha pedig nem — amitől Isten óvja

őket s mindnyájunkat — fúvass a kürtössel... Deus le volt!

Még látta, amint az ispán lerohan a farönkökből rótt lépcsőn, lóra kap, ősz haja lobog, emberei utána, aztán eltűnt a távoli füstben, amit a hirtelen jött szél most erre zúditott a nyugati hegyekből.

Eppen jól jött a vihar. A völgyben álló magyarokat a füst valósággal betakarta, ellenben a távoli hegyek körvonalai kitisztultak s egyszerűen jól látszott, amint a keresztsek nagy sokasága, rendetlen holyokban, a hegyek oldaláról aláereszkedett. Ők csak a mosoni vár magas bástyáit láthatták, de nem a király hadait. A szél pedig növekvő lendülettel korbácsolta erre az égő erdő füstjét.

Ekkor azonban hirtelen, mintha ezer ördög szabadult volna el, zúgó, örvénylő láрма tört elő a füstfüggöny alól s utána nyomban felharsant a mosoni ispán kürtje.

— Lóra! Lóra! Mind! — kiáltotta a király s szavára megrendült a völgy. Maga is deresére kapott és azokkal, kik vele voltak a sáncon, az őrhalm irányába tartott.

Mire a dombhoz értek, onnan már elhullámlázmott a harc. A csatások fűben holttestek hevertek s az őrpálink oldalához dülve, összeroncsolt fejjel merevült Örkény úr, a mosoni ispán teste is. Göresős ujjai közt egy botra tűzött keresztet markolt. A kereszt rézből volt, corpora fából. A kereszt csillogott a napfényben, a corpus merő veres volt és síkos a ráfröccsent emlezi vártól...

EUPEN és MALMEDY a belga-német „veszélyzóna”

Az a terület, amelyet Eupen és Malmédynak nevezünk Belgiumban a német határ mentén fekszik. Eupen, Malmédy és St. Vith városok körül európai jelentőséget pedig akkor ért, amikor 1919-ben a verstillési békében Németországtól elcsatolták. Jelenlegi közigazgatási beosztása szerint három kantonra oszlik, melyek a fenti városokkal hasonnevűek, de területe nem teljesen egyezik meg a volt német területtel. Ez az elcsatolt rész 1.053 km² nagyságú volt. Kisebbségi szempontból jelentőséget az által nyer, hogy Belgium vallon és flamand lakossága között ez az egyedüli egységes német lakosságú terület a német határ mentén. A következő táblázat a lakosság anyanyelv szerinti megoszlását mutatja a német (1905, 1910) és a belga (1920, 1930) hivatalos adatok alapján.

Német anyanyelvűek száma
Eupen és Malmédy területén.

	1905. évben		1910. évben	
	lélek	%	lélek	%
Eupen	25.131	98.9	25.836	98.8
Malmédy	23.189	70.7	24.618	70.8
Összesen:	48.320	83	51.454	82.8
	1920. évben*		1930. évben*	
	lélek	%	lélek	%
Eupen	23.331	96.9	22.694	94.2
Malmédy	8.033	49.6	8.594	45.4
St. Vith	15.774	97.6	16.121	97.4
Összesen:	47.138	81.6	47.409	79.7

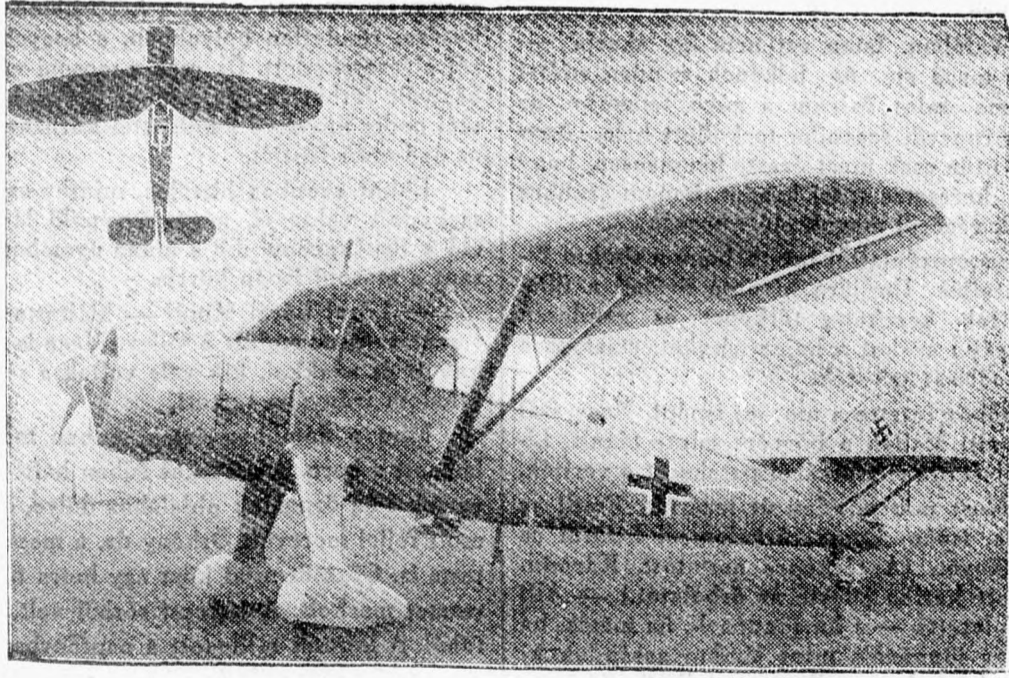
*A két éven aluliak beszámítása nélkül.

Eupen—Malmédy már a középkor óta mindig épp úgy részt vett Nyugateurópa változatos történetében, mint az ott lévő többi tartomány és kerület. A mai Németországot alkotó különböző hercegségekkel és államalakulatokkal 959-től, amíg a Karoling dinasztia gyakorolt uralmat felette, szoros kapcsolatban állott. Volt idő, hogy a mai Belgiumot alkotó lüttichi, luxemburgi és limburgi hercegségekkel is egy államtestet alkotott. A napoleoni idők jó néhány éve francia uralom alá került, de 1815-

től kezdve a bécsi konferencia döntése Poroszországhoz csatolta. A mainál jóval nagyobb kiterjedésű területet ekkor osztották két felé. Azóta nevezik a poroszországi részt Eupen-Malmédynak. Csak az 1919-es versaillesi békeszerződés alapján kerül Belgium felségjoga alá.

A lakosság 70—90%-a ma is német anyanyelvű, ennek ellenére az antant hatalmak azt a belga érvelést fogadták el, hogy Eupen és Malmédy a történelem folyamán többször volt olyan területekkel és tartományokkal összefüggésben, amelyeknek jogutódja Belgium. A másik jogcím, hogy a németek 1815-től erőszakkal elporoszították a lakosságot. Mindezenkívül a belgák legerőteljesebb érve az volt, hogy Németország egy újabb nyugati háború esetén támadási és felvonulási területnek használhatná ezt a stratégiai fontos országrészt. A német küldöttség kívánságai közül csak a népszavazásra vonatkozót fogadták el. Az 1920 július 23-iki népszavazás eredménye szerint a Németországnál való megmaradása mellett Eupenben 13.975 szavazó közül 207, Malmédyben pedig 19.751 közül 64 szavazó adta le szavazatát. Ennek alapján a Nemzetek Szövetsége természetesen Belgiumhoz való csatolás mellett döntött. Németország többször is fordult kifogással, illetve tiltakozással a Népszövetség elé, de azt nem vették figyelembe. A porosz kormány erre ezt a népszavazást és döntést magára nézve kifejezetten nem ismerte el kötelezőnek. A német oldaltól hangoztatott gazdasági és politikai terrortól és egyéb választási visszaélésektől eltekintve, nagy mértékben rontja a népszavazás értékét, hogy azt belga hatóságok vezették, miután 1919 januárjától, illetően augusztusától, tehát a szavazást megelőzően egy, illetve másfél éve a belgák gyakorolták a hatalmat. Csökkenti a döntés értékét az is, hogy szóban és írásban, nyíltan kellett szavazni. Jelenleg Eupen-Malmédy és Vicht németiségének külön politikai pártja van: a „Heimatfront”. A különböző német kultur és tornaegyletek „Heimathund” néven tömörültek. Politikai képviselője nincsen. Belgiumban nincs állampolgár, csak „általános használt” van, így nyelvhasználatukban nincsenek különös módon akadályozva. Az alsófokú iskolákban a tanítás, jóllehet csak egy német iskola van, a német vidéken jórészt németül folyik.

(gop.)

Új típusú német repülőgép, amellyel a nyugati fronton operálnak sikeresen.

Az erdélyi római katolikus egyházmegye 220 holdas erdő-pere a kolozsvári bíróságok előtt

Kolozsvár. Saját tud. Még 1925-ben történt, hogy a legfelsőbb agrárbizottság az erdélyi rom. kat. Egyházmegye 4778 hold területét mentesítette a kisajátítás alól és megállapította, hogy ebből a területből 968.4 holdnyi erdőség Mesteacan község határában adandó ki. Az agrárbizottság meghatározta egyúttal ezeknek az erdőségeknek a helyrajzi számait is.

A legfelsőbb agrárbizottság utasítására a megyei agrártanács a helyszínen át is adta ezt a 968 hold erdőséget, azonban 220 holdat olyan területből szakított ki, amelyeknek helyrajzi száma nem szerepelt a felsoroltak között. Az erdő kijelölését szabályszerűen kifüggesztették a község házában és az ellen kifogás nem érkezett be.

A szomszédos Cutis község nevében később a megyei ügyész beadványt intézett a hidalmasi járásbíróhoz és arra hivatkozva, hogy a kérdéses 220 hold erdőt annakidején az elsőfokú agrárhatóság Cutis községnek ítélte oda, kérte ennek végrehajtását.

A hidalmasi járásbíró ítélettel szemben mondogta ki magát. Így került a kérdés a kolozsvári törvényszékhez, melynek Linzmayer tanácsa elutasította ugyan Cutis község kérését, ugyanakkor azonban megállapította, hogy ez a 220 hold erdő nem szerepel a kisajátítás alól felmentett erdőségek között és ennek az állami rezervákhhoz. A törvényszék döntése alapján elrendelte, hogy az erdőséget csatolják ellen a status a táblához felebbezett, amelyik a napokban tartott tárgyaláson március 21-re új határnapot tűzött ki.

Stettner András gépészmérnök halála

A Stettner család erdélyi rokonainak és jóismerőseinek szomorú gyászjelentést hozott a pósta: Stettner András, okleveles gépészmérnök, a budapesti Közlekedési nyomda felelős ügyvezetője, fiatalon, 38 éves korában keresztényi türelemmel viselt hosszú szenvedés után meghalt. Az elhunyt gépészmérnök édesapja hosszú osztendőkön át a biharmegyei Székelyhídon, mint királyi közjegyző teljesített szolgálatot. Néhány évvel ezelőtt Magyarországra költözött a család, de nem sokkal azután, hogy dr. Stettner János ott kinevezték, tragikus hirtelenséggel meghalt. A családot így most még súlyosabban érte Stettner András gépészmérnök halála. Az elhunyt gépészmérnök kitartó munka és nagy nélkülözések árán küzdötte fel magát mostani tisztességébe. Budapesten emellett, hogy ellátta a Közlekedési-nyomda felelősségteljes vezetését, a Stettner András üzem és irodafelszerelési vállalat főnöke és tulajdonosa, a Hungária Magyar Technikusok Egyesületének Dominus, a Mérnökpolitikai Társaság tagja és több más testület és egyesület tevékeny tagja volt. Az elhunyt gépészmérnököt édesanyján özv. dr. Stettner Jánosné szül. biharszentandrási Frankó Margit, valamint testvérein dr. Sarkady Márki Zay Lajosné és Stettner Adél Andreán kívül nagyelterjedésű, előkelő rokonság gyászolja, köztük özv. Kiss Istvánné szül. Stettner Erzsébet, özv. Gyalóka Gyalóka Antainé szül. Stettner Irma, Boreadi Horváth Árpádné szül. Biharszentandrási Frankó Adél, dr. Biharszentandrási Frankó Sándor nagynéjei és nagybátyja, dr. Sarkadi Márki-Zay Lajos sógora, fiával íj. dr. Sarkadi Márki-Zay Lajossal, Sarkadi Márki-Zay Margit unokahuga, dr. Benedekfalvi Kiszely Pálné szül. Héjja Mária, Wehrsteti Armandola Ernőné szül. Kiss Erzsébet, Kiss István, Stettner János, Németh Ferencné szül. Biharszentandrási Frankó Irén, Biharszentandrási Frankó András, Biharszentandrási Frankó Sándor, Biharszentandrási Frankó György unokatestvérei, hozzátartozóikkal.

Stettner Andrást a budapesti farkasréti temetőben temették el nagy részvét mellett.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 4
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Külföldön: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk
vissza.

Gyertyaszentelő Boldog- asszony

Szűz Mária tisztulásának napja, amikor
Krisztust, a világ világosságát (jelképe a gyertya)
a mózsi törvény értelmében bemutatta
a templomban.

Az ünnep igen régi, az Egyház öles be-
látással egyik római ünnep helyére rendelte.
A rómaiak ugyanis február elején Februus
isten tiszteletére égő fáklyákkal körüljárták a
várost és egymást vesszőzték, hogy bűneiktől
megtisztuljanak.

A szentelt gyertya Krisztus szimbóluma.
Ahogy az agg Simeon tartja karjain a kis
Jézust, éppenny tartják kezükben a hűvek is
a gyertyát, az Ő jelképét ezen a napon. Az
egyházi értelmezés szerint a viasz emlékeztet
Jézus emberi természetére, a világosság pedig
istenségére, más értelmezés szerint a halandó-
ságra, mert a gyertya önmagát fölemészti,
hogy másoknak szolgálhasson. Más felfogás
szerint az égő gyertya a jócselekedetekkel
ékeskedő hitet jelképezi, mert amint a gyertya
láng nélkül nem világíthat, a hit is jócseleke-
detek nélkül halott.

A szentelt gyertya különben egyike a leg-
régibb szentelményeknek. A Pray-kódex tanu-
sága szerint a magyar középkorban Gyertya-
szentelő napján először a tüzet áldották meg,
majd ennél a tüznél gyújtották meg aztán a
gyertyákat. Népünk már régóta szentelmény-
nek tekintti. Nincsen katolikus, ahol ne volna.
Rendesen a szőlő, vagy ladafiában tartják,
vagy pedig felöltöztetve a falra akasztják, hogy
főképpen vihar idején meggyujtsák és imád-
kozzanak mellette. Ezt gyújtják meg a vízke-
reszti házszentelésnél, továbbá ha beteg csa-
ládtaghoz kihozza a pap a Szentséget. A hal-
dókló kezébe Szegeden azért adnak szentelt
gyertyát, hogy az ördög ne tudjon rajta győze-
delmeskedni. Ha a háznál halott van, akkor is
meggyújtják, hogy az örök világosság fényes-
kedjék neki. Keresztelésen, a gyerekek első
szentáldozásánál is szerepel.

Gyertyaszentelő Boldogasszony megszentelt
gyertyája tehát Krisztust, a világ Világosságát
jelképezi. Azt a Világosságot, amely most csak
alig pislákol előttünk a nagy világviharban.
Ággó és remegő lélekkel ünnepelünk ma és
színiünkben is sokszor vihar tépi a krisztusi
lángot, amikor a nagy világvihar próbára teszi
hitünket, bizalmunkat és kitartásunkat.

Krisztus, a világ Világossága azonban meg-
ingathatatlan erő, akármilyen erővel is tom-
boljon a vihar. A szentelt gyertya imbolygó,
szerény lángocskája, amely ma olyan sok hely-
en és olyan sok szívben kigyul, ezt hirdeti
nekünk. (k. n.)

ÜLÉST TARTOTT A NUA FŐBIZOTT-
SÁGA. Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Ujjá-
születési Arcvonal főbizottsága kedden délelőtt
Vaida-Voevod, az Arcvonal elnökének elnök-
lete alatt ülést tartott. Az ülésen résztvette
Tarescu miniszterelnök, az Arcvonal alelnökei,
Constantin Giurescu miniszter és más előkelő-
ségek. A megbeszéléseket rövid ebédszünettel
este hat óráig folytatták és szerdán délelőtt új-
ból megkezdték.

KITALÁLÁSNAK MINŐSÍTI A NEMZET-
GAZDASÁGI MINISZTERIUM AZ ÉLELMISZER-
SZERJEGYEK BEVEZETÉSÉRŐL ELTERJEDT
HIREKET. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazda-
sági miniszterium közleményt adott ki, amely
szerint azok az utóbbi időben forgalomba került
hírek, hogy a polgári lakosság számára élelmi-
szer jegyeket vezetnének be, a képzelet szülemé-
nyei.

ELVETEMÜLT TEMPLOMI LOPÁS. Sa-
ját tud. Elvetemült templomi lopás történt
Tordán. A déli órákban egy ismeretlen egyén
a főtéri katolikus plébániatemplomban, a
Szent Teréz-oltárról ellopotott egy háromezer lei
értékű templomi szőnyeget. A rendőrség nyomoz.

Lapunk legközelebbi száma, Gyertyaszentelő
Boldogasszony ünnepe után, szombaton a rendezés
időben jelenik meg.

CSAK HÁROM HÓNAPOS UTLEVELET
ADNAK. Szatmár. Saját tud. A szatmári me-
gyeháza utlevélosztálya szerdán a kérvényezők
tudomására hozta, hogy a legújabb rendelet
értelmében csak három hónapos utlevelet állít
ki legyen a kérvényező nő, vagy férfi.

APOLLO MOZGÓBAN ma szerdán indul az első magyar
tárgy, szépségben feülmulhatatlan film az

ARATÁS

egy csodálatosan szép szerelem története
Főrendező: Bolváry Géza Segédrendező: Borsody Gyula
Diszlettervező: Bárány Károly

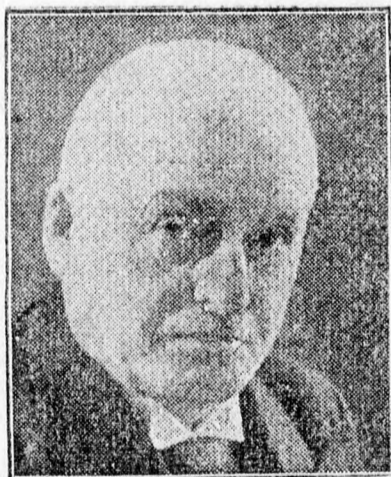
Szereplők:

Báró Tamásy, főispán . . . . . Somlay Artur, a budapesti Vigszínház tagja
Fia István, huszárkapitány . . . . . Hörbiger Attila, a bécsi Burg-színház tagja
János, urasági kocsi . . . . . Rajnai Gábor, a budapesti Vigszínház tagja
Julika, leánya . . . . . Paula Wessely, a bécsi Burg-színház tagja

Uj román jurnál és Paramount világhíradó.

AZ ALBOTEANU ÜGYBEN ELŐRELAT-
HATÓLAG MÁS EGYÉNEK ELLEN IS MEG-
INDITJÁK A BÍRÓSÁGI ELJÁRÁST. Bucu-
restiből jelentik: Az ilfovi vizsgálóbíró-
ság teljes erővel folytatja a vizsgálatot Alboteanu és
társai ügyében. Ionescu vizsgálóbíró kedden ki-
hallgatta Virgil Cereciut, az „Ordínea” című lap
igazgatóját, aki, amint ismeretes, feljelentést
tett az ügyészségen az ellen a mód ellen, aho-
gyan lapjával abban az időben eljárta, ami-
kor Alboteanu volt a sajtóállamtilkarság propa-
ganda igazgatóságának vezetője. Kihallgatták
a propagandauügyi minisztérium több tisztvisel-
őjét is és a bucaresti nyomdávalalok vezetőit
az ügyvel összefüggő kérdésekben. A viz-
gálat folyik. A „Curentul” szerint nincs kizár-
va, hogy a bírósági eljárást más egyénekre is
kiterjesztik, mivel gyanítható, hogy együtt
dolgoztak Alboteanuuval és társaival.

Temetés. Dr Balta Zoltánné ezü. Baldon
Anna 41 éves korában elhunyt. Temetése február
2-án délután 3 órakor lesz a Haller-kápolnából
az olasz temetőbe. (Caritas.)

Giuseppe Motta, svájci szövetségi tanácsos,
Bern szövetséges kanton elnöke meghalt. 1911
óta vett részt a kormányban.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése
szerint a várható időjárás: A hideg kissé csök-
ken, több helyen mérsékelt havazás, északkeleti
keleti szél várható.

GÖRÖGORSZÁG A LIPCSEI TAVASZI
VÁSÁR KIÁLLÍTÓI SORÁBAN. Berlinből
jelentik: A március 3-tól 8-ig tartandó Lip-
csei Tavasz Vásáron Görögország ismét ki-
állítóként vesz részt. A görög pavillonokban
elsősorban exportárukat mutatnak be, főleg
szőnyegeket, vázákat, bort és más szesz-
italokat, éreket, dohányt, olivaoiljat és ma-
zsolaszöveget.

Nagybánya egymillió fölösleggel zárta le a
mult évet. Saját tud. Nagybánya város vezetősége
jelentést készített a városi közigazgatás mult évi
munkájáról. A jelentés szerint a bányavárosban
egyetlen munkanélküli sincs. A városi adók és
bevételek pontosan befolytak a város pénztárá-
ba. A bevétel 1.218.452 lejjelel haladta túl a kiadá-
sokat. 26 és félezer köbméter tüzfát termeltek
ki és 100 hektár területet fásítottak be.

Halálozás. Csütörtökre virradó hajnalon a
rég, nagyváradi iparostáradalom egyik ismert
és becsült tagja távozott el az élők sorából. Meg-
halt Cségy János hentesmester 72 éves korá-
ban. A már hosszabb idő óta betegeskedő öreg
urát csak néhány napja érte az az örm, hogy
fiát, ifj. Cségy Jánost a Pesti Magyar Kereske-
delmi Bank budapesti központjánál aligazgatóvá
léptették elő. De ő már nem sokáig tudta élvezni
a fia emelkedése miatt érzett jogos apai örömet,
mert a súlyos kór csütörtök hajnalra végzet ve-
le. Cségy Jánost kiterjedt rokonság és tisztelők,
barátok nagy köre gyászolja.

A BELÜGYMINISZTER RENDELET-
TÖRVÉNYT KÉSZIT A BÜROKRATIZMUS
MEGSZÜNTETÉSÉRE. Bucurestiből jelentik
a rádió hírszolgálat: Ghelmegeanu belügymi-
niszter körrendeletet küldött az ország összes
tartományi helytartóságaihoz és megyefőnöksé-
geihez, amelyben felhívja őket, hogy 10 napon
belül tegyenek javaslatot a közigazgatás egész
ügykezelésének egyszerűsítésére. Ugyanilyen ja-
vaslattételre hívta fel a belügyminiszter a szol-
gálatosok és jegyzők egyesületét is. A belügymi-
niszter ez előterjesztések figyelembevételével
rendeletet készít a közigazgatási eljárás-
ok, az irodai ügykezelések egyszerűsítésére.

Felhívjuk mindazon cégek figyelmét, akik
akár a Betegségölöző akár a Kereskedői Tanács
útján rendelték meg a maguk, valamint személy-
zetük részére szűkegse gázálarokat, hogy azo-
kat minél előbb sziveskedjenek az Antigáz Képv-
ségi Tanács Kereskedői Tanács helyiségében,
Nagyvárad, Rimanóczy-utca 12. sz. földszint bal-
ra délután fél 4 órától fél 8-ig átvenni. — Egyben
közöljük, hogy az Antigáz bizonyos számú gáz-
maezkokkal rendelkezik, úgy hogy azok, akik
még gázálarcot nem rendeltek folyó évi február
15-ig törvényesen megállapított áron megkaphat-
ják a gázálarcot az Antigáz Társaság képvisel-
jénél a fent megjelölt helyen.

SZÉNGAZDÁLKODÁSI BIZOTTSÁGOT
SZERVEZTEK MAGYARORSZÁGON. Buda-
pestről jelentik: A hivatalos lap közli az ipar-
ügyi minisztérium rendeletét a széngazdálko-
dási bizottság felállításáról.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt
a „MAGYAR LAPOK”-at.

Felhívás. A szamosztomanyi vas, fém és elektromipari cég ismételten felhívja tagjai figyelmét, hogy mindazok, akik a mai napig hadfelismerési bont nem jegyezték, igyekezzenek hazafias kötelességüknek eleget tenni. Minden lei, mely a hadsereg erejét növeli, egyben biztosítja a békés ipari munka lehetőségét.

AZ ANGOL BÍRÓSÁG HAT HÓNAPI FOGHÁZRA ÍTELTE EL A NÉMETBARÁT ANGOL TÁRSASÁG KÉT TGJÁT. Londonból jelentik: A bíróság hat hónap fogházra ítélte a háború kitörésekor feloszlott angol-német szövetséget alapítóját és a Mosley-párt tagját, Linket, valamint a párt másik tagját. Megállapították, hogy mindketten az angol hadihajók helyzetéről olyan közléseket tettek, amelyekkel ártalmára lehettek a hadviselőeknek.

A nagyváradi vas- és fémipari cég hírel. A közgyűlést előkészítő bizottság, mely 7-én este 8 órakor tartja ülését, meghívja a helyi alezrtály és bizottságok elnökeit. — A sajtó és tanulmányi bizottság 5-én este 7 órakor tartja közös gyűlését, amelyre a bizottság tagjait ezuton hívjuk meg.

Megjelent Bucuresti főváros 1940 évi ipari és kereskedelmi pontos címháza
Rudolf Mosse kiadás. Ara 300 Lei
Kapható: **Rudolf Mosse s. a.** fiókjánál
Nagyvárad, Parcul Traian 6. Telefon 31-35

VISSZAUTASITOTTA A SEMMITŐSZÉK EGY HALÁLRÁITELT RABLÓGYILKOS FELEBBEZÉST. Bucourestiből jelentik: A bucuresti bűnügyi tábla halálraítelt Matei G. Manta 31 éves, buzau-megyei Sarat községbeli illetőségű munkást. A halálosítélet elleni felelősséget a Semmitőszék elutasította. Manta megelőzően a doftanai börtönben töltötte büntetését és ott ismerkedett meg egy Enache Gancev nevű fegyencel. Kiszabadulásuk után társultak és együttesen a lopások egész sorozatát követték el. A mult évben május 16-ikán a buzau-megyei Gura Teghi községben lévő urasági házba hatoltak be és ott megölték Kettner ügyvédet. A bíróság ezért Mantát halálraítelte. A kegyelmi kérvény ügyében csütörtökön történik döntés és ha a kérést elutasítják. Mantát csütörtökön este kivézik.

Bepertelték a szatmári villamosművet. Saját tud. Egyeszerre két kártérítési keresetet adtak be a szatmári villamosmű ellen. Az egyik pert Glück Dezső malomtulajdonos indította a villamosmű ellen, azzal az indokolással, hogy az üzem áramfejlesztői elromlottak és így nem adhat ipari áramot. A malom leállott s emiatt Glück 231.800 lei kártérítést követel. A másik kereset beadója Galiger Sándor, aki 21 évig volt a villamosmű gépésze. Galigert közel negyedszázados odaadó szolgálat után elbocsátották. A törvények alapján Galiger 317.574 lei kártérítést megítélését kéri a villamosmű terhére. Az ügyben a munkabíróság dönt.

A nagyváradi építőipari cég felhívása légvédelmi ügyben. Felhívjuk mindazok figyelmét, akik a légvédelmi tanfolyamot az építő, vas és fémipari cég rendezésében hallgatják, hogy igazoló könyvecskéiket folyó hó 10-ig feltétlenül vegyék át. Mindazon könyvecskéket, amelyeket a fenti időpontig nem vesznek át, a tanfolyam rendezése megsemmisítés végett átadja a tanfolyam előadójának. A fenti időpont után írodánk légvédelmi ügyben senkinek sem áll rendelkezésére. Kérjük a tanfolyam résztvevőit, hogy a lapokban is megjelent újabb szigorító intézkedés folytán ne vegyék könnyelműen a légvédelmi tanfolyamok hallgatását, mert ellenkező esetben szigorú büntetésnek teszik ki magukat.

Szolgáltatásos gyógyszerárak Nagyváradon:

Pénteken a következő nagyváradi gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
Korona, Str. Clorogariu No. 1. Telefon 13-76
Órangyal, Str. Alexandri,
Oroszlán, Piata Mihai Viteazul 14. Telefon 13-35.

Szent István, Str. General Holban.
Aranyas, Piata Unirii No. 6. Telefon 25-74.

Szombaton éjjel a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:

„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55
„Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
„Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
„Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits Barla). Telefon 28-52.
„Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

Üngyilkos lett egy budapesti bankigazgató. Budapestről jelentik: Bordács Gyula 61 éves nyugalmazott bankigazgató, Nap-utcai lakásán, gázzal megmérgezte magát. Mire rátaláltak, már halott volt.

Torda város erületének egy része hadizóna. Saját tud. Torda város gyárvárosi részét, vagyis az Aranyos folyó egész jobb partját és a balparti részek közül a Saguna (Széna) teret a vele kapcsolatos környéki területekkel együtt hadszíntérnek, vagyis hadizónának nyilvánították. Ez a városrészt a város egész területének mintegy egy-harmadát teszi ki s felöleli az összes tordai gyártelepeket és munkás-kolonliákat egészen a város Keresztes község felőli határvonaláig. E terület lakóinak láttamoztatniok kell személyazonosságát igazolványaikát a tordai katonai parancsnokságnak.

NAGY TŰZ PUSZTÍTOTT A MAGYAR PAMUTIPAR UJPESTI GYÁRÁBAN. Budapestről jelentik: Csütörtökre virradó éjszaka a Magyar Pamutipar újpesti gyártelepén, mely az ország legnagyobb pamutgyára, heves tűz pusztított. A tűz úgy keletkezett, hogy az egyik gépbe apró kavicszem került, mely szikrát csiholt. A tűz következtében a gép közelében elhelyezett nagymennyiségű gyapot felrobbant. A robbanás ereje kidöntötte az épület egyik falát. A tetőzet is kigyúlt és a tűzben a gépek is megrongálódtak. A hatalmas tüzet csak két és félóra megfeszített munkával sikerült elfojtani. Két tűzoltó megsebesült. A kár nagyságát még nem becsülték fel.

POSTAFIÓK

A nagyváradi építőiparosok műkedvelő gárdája — amint már megirtuk volt — farsangi mulatságot rendez az Immaculata Intézet szegényeinek felesegélyezésére. A tiszta jövedelmet teljes egészében a nyomor enyhítésére fordítják. A műkedvelő gárda ebből az alkalomból február hó 4-én délután 5 órakor a Katolikus Legényegylet helyiségében megismétli az általa már nagy sikerrel bemutatott Mágna Miska című 3 felvonásos operét előadását. A büfféhez természetbeni adományokat hálás köszönettel fogad az Immaculata intézet. Előadás után tánc következik. Az operét egyes szerepeit egyébként az alábbi kiváló műkedvelők alakítják: Szántay Sándorné, Kenyeres Istvánné, Lévy Mancsi, Sike Zoltán, Ácher Jakab, Sike Lajos, Borbély Pál, Kenyeres István, Nagy Sándor, Baráthy Lajos, Thiering Károly, Schreier Ferenc, Erdélyi Emmi, Ombody Ági, Szívós Elek, Szabó Péter, Paulik Éva, Izsakovics Zoltán, Ombody Miklós, Sajtó Irén, Péntes Irén. A zenekart vezényli Nagy Gyula és Vargha Lajos. Sugó: Akurátny Andrásné. Rendező: Ácher Jakab. A darab közben táncokat lejti Akurátny Mimike.

Fontos tudnivalók a bihari Magyar Bábra. 1. Jegyezze meg jól mindenki, hogy az idei bihari Magyar Bábra február 3-án este a Református Kulturpalota termében tartják meg. A bábra minden magyar ember hivatalos, oda senkinek különösebb meghívást nem kell várnia. A bál pontosan 10 órakor kezdődik. Nyitótánc alatt az ajtók zárva lesznek. — 2. A tolongás elkerülése végett a rendezőség elhatározta, hogy szigorúan csak a terem befogadási képességéhez mérten, korlátolt számban bocsátja ki a belépő jegyeket. Aki tehát el akar jönni a bábra, annak igyekeznie kell, hogy előre biztosítsa a jegyét. A Magyar Bál pénztára szombaton délig a Népközösség irodájában, a Magyar Házban (Duca-utca 9. szám) működik, a jegyeket mindennap délelőtt 9—1 és délután fél 5—7 óra között lehet megváltani. Szombaton délután 4 óratól viszont megnyitlik a báli pénztár a Református Kulturpalotában. Ettől az időponttól kezdve tehát a kö-

zönség a bál színhelyén válthatja meg a jegyét. — 3. A Magyar Bál rendezősége ebben az esztendőben nem kér a közönségtől a büfféhez sültkeket, más ételműt és italokat. Csupán tortákat és süteményeket fogad el, melyet a rendezőség a bálon árusít. A rendezőség felkéri tehát mindazokat a hölgyeket, akik tortával és süteménnyel hozzá akarnak járulni a bál büfféjéhez, sziveskedjenek adományaikát a Református Kulturpalotában szombaton délután 3-tól kezdve elküldeni. — 4. Mindazok, akik akadályoztatásuk miatt a Magyar Bálon megjelenni nem tudnak, jegymegváltásként szánt adományaikát a Népközösség irodájába juttathatják el.

Nyirő József új drámájának bemutatója a budapesti Nemzeti Színházban. Mint ismeretes, Nyirő József „Uj haza” címmel négyfelvonásos történelmi drámát írt. Az új Nyirő-dráma a „madárdalvi veszedelem” utáni időkből játszódik le és a népvándorlások örök tragédiáját dolgozza fel. Az egyéni tragédiákkal párhuzamosan egy egész nép sorsa kavargó a színpadon, drámai feszültségű eseményeken keresztül a beteljesedésig. Az új történelmi drámát a műhöz méltó keretek között a budapesti Nemzeti Színház mutatja be. A bemutató napját a színház, értesítéseink szerint március 9-ikére tűzte ki.

Elkészült a Hegedűs Imre örökös vándordíj. Evról-évre ezéles mezönyű és színvonalas kardmérkőzés keretében adnak egymásnak az ország vívói találkozókat, hogy megküzdjenek a Hegedűs vándordíjért, amelyet Hegedűs Imrénak, az NSE örökös kardvívó-bajnokának emlékére alapított a nagymultu sport-egyesület. Hegedűs Imre nagyszerű teljesítménye tulajdonképpen a vándordíj nélkül sem merülhet feledésben, hiszen győzelmeit a mai vívóverszédők szemeláttára aratta s alkalma volt gyönyörködni a nagyszerű teljesítményben a vívósport iránt ma érdeklődők nagyrésznének is. A vándordíj inkább a nemes vetélkedés jegyében a vívósport fellendítését célozza, esztendőnként eggyel több alkalmmal szolgál arra, hogy a különböző egyesületek vívói egymással találkozhassanak. A legutóbbi találkozáson minimális fölénnyel a KAC győzött, ami nagyrészt annak tulajdonítható, hogy Szántay János, az NSE jelenlegi legkittünőbb aktív vívója, több országos és számtalan szűkebbkörű verseny győztese, nem vehetett részt a mérkőzésen. A vándordíjat így 1939. évre a Kolozsvári Atletikai Club nyerte meg, az értékes szobor azonban ekkor még nem készült el, úgy hogy annak kiadására nem kerülhetett sor.

A vándordíj most végre, mint értesítünk, elkészült s a küszöbön álló Hegedűs Imre trofea-versenyre befejezetten várja a kardforgatókat. A több mint fél méter magas pompás szobrot Szabó József nagyváradi fiatal szobrászművész készítette s a mű valóban méltó arra a célra, amelyet szolgál. A leeresztett karddal, — mintegy a zsűri ítéletére váró vívó alak — híven fejezi ki mindazt, amit a vívás megkövetel: az erőt, nyugalmat és sportszerűséget s egyszerűságot azokat a tulajdonságokat is, amelyek annak személyéhez fűződnek, akikről elnevezést nyert.

A szobor talpazatán a következő felirat olvasható: „Hegedűs Imre a Nagyváradi Sport Egylet örökös kardvívó-bajnoka 25 éves jubileumára alapított örökös vándordíj. Szabó József műve”.

Bizonyos, hogy a sikerült alkotással Hegedűs Imre neve mellé a kiváló fiatal szobrászművész neve is maradandóan beiródott a Nagyváradi Sport Egylet történelmébe.

Olga Tschechowa, a világhírű orosz származású filmszínésznő új filmjében leányával, Ada Tschechowával játszik együtt.

Téli monológ

Ez a makacs és egyforma hideg, amelyben több, mint egy hónapja csak egy-egy órára áll be némi enyhülés, kezd már az idegeire menni az embereknek. A legrikkább esetben találkozom olyanokkal, akik dicsérik az ideitől kivételesen szép hangulatait; a zuzmarás segeket, a csikorgó hideg, csillagos éjszakákat, a pompás, fehér hólepet és a csilingelő szónok kedves muzsikáját, úgyhogy erős a gyamom: ezeket a hangulatokat nem méltányolja ma már senki. Mindenütt keserű fintort és bosszús képlettel intézik el a tél szépségeit, amelyek, valamikor, azt kell hinnem, nemcsak a sikanyozó, szónok, hőmbert-építő gyermekeknek és a téli sportért rajongó ifjúságnak jelentettek örömet. Igen, a tél valószínűleg a díszmótorok stílusgyűlése, a forró színházi estéket, a zajos és vidám farsangi mulatásokat, a kedélyes családi összejöveteleket is jelentette, s ólyan kedvteléseket, amelyekből több-kevésbé kimarad a mai ember, vagy ha itt-ott fel is lobbannak számra ezek az örömeik, nincs meg azokban az egykori gondolatosságok bája, színe, illata. A mai ember csak a kíméletlen hideget látja a télen, a komor szánkót, ami ellen védekeznie kell meleg ruhával és jól fűtött kályhával s nem mindig sikerül neki a védekezés, egyszerűen azért, mert nem tudja beszerezni a meleg ruhát és a fűtőanyagot. A szegénység mindig megfojtja a hangulatokat, de sohasem oly könnyőtelen gyilkosa, mint télen. És ma sokkal általánosabb tünet a szegénység a mi társadalmunk életében, mint valaha volt. A didergő kis verebek sorára jutottunk, amelyeket kedvezőbb évszakokban csak-csak eltáplál a szabad mező, de télen elszórt morzsát és megbívó helyet keresően besereglenek a város házaik közé s csak a jó Ég tudja számon tartani, hányan hullanak el és hányan köszönhetik majd vidám, felszabadult esztiveléssel a tavaszt. (j. b.)

RÁDIO

PÉNTEK, FEBRUÁR 2.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Kamarazene, hírek. 20. Gramofonlemez.

Budapest I. 11. Egyházi ének és szentbeszéd a budavári Koronázó Főtemplomból. A szentbeszédet Mihalik Antal dr. mondja. 12.25 Görög katolikus istentisztelet. Prédikál dr. Baulovics Zoltán hittanár. 13.30 Operaházi Zenekar. 15. Cigányzene. 16. Tarka gyermekdelután. 16.35 A rádió szalonzenekara. 17.30 Utiképek. 18.15 A budapesti római katolikus egyházközségek hangversenye. 18.55 Hangképek Garmischpartenkirchenből. 19.15 Táncclemezek. 19.30 Előadó est. 20.30 Pillangókisasszony az Operaházról. 21.25 Külföldi negyedóra. 24.30 Cigányzene.

SZOMBAT, FEBRUÁR 3.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Zongorahangverseny, hírek. 20.15 Szórakoztató zene. 21.50 Gramofonlemez. 22.10 Hírek, gramofonlemez.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrénd. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli barangszó. 13.10 Magyar nóták. 14.30 Hanglemezek. 17.30 Ifjúsági előadás. 18.15 Zöld farsang. 19.20 Az iskolánkivüli női testnevelés. 19.45 Zongoraszmok. 20.25 Zeneszerző uralkodók. Előadás. 21. Közvetítés a csepel-szigeti nagydőlől. 21.20 Vidám farsang. 22.20 Hangképek Garmischpartenkirchenből. 23.05 Közvetítés Bálról. 23.30 Táncclemezek.

A Szamostartományi Vas, Fém és Elektromechanikai Céh Igazgatótanácsának ülése

Nagyvárad. Saját tud.

Nagy érdeklődés mellett tartották meg a Szamos tartományi vas- és fémipari céh igazgatósági tanács ülését január 25-én, csütörtökön este fél 8 órakor. A napirend ismeretése után Pop Alexandru elnök bejelenté, hogy beaválasztották a munkabérek minimalizálásáról szóló törvény tartományi központi végrehajtó bizottságába, ugyancsak a munkakamara ujonnan kinevezett ideiglenes tanácsába, ahol mint az iparos alelnök elnöke lett megválasztva. Az igazgató tanács tagjai melegen ünnepezték ez alkalomból Pop Alexandru elnököt, kinek agilis működését a főlöttes munkügyi hatóságok az újbóli kinevezésekkel újólal elismerték. Bejelenté az elnök, hogy a decemberben tartott igazgatósági tanácsülés óta megalakult a kolozsvári és a szatmári fiók is. Külön elismerését fejezi ki a szatmári fiók vezetőségének, amely megkezdte Szilágy- és Máramaros megyék erőteljes beszervezését és már eddig is számottevő eredményeket ért el. Szeretné, ugymond, hogy a kolozsvári fiók vezetősége is hasonló ambícióval látna a kolozsvári körzethez tartozó iparosok beszervezéséhez. Reméli, hogy rövid időn belül Beszterce, Dés, Szamosújvár, Hunyad, stb. városok beszervezéséről és az ottani fiókok megalakításáról fog jelentést tenni. A vidéki szervezés tekintetében az igazgató tanács elhatározta, hogy a szalonai fiókot február 4-én, vagy akadály esetén 11-én alakítja meg, melyre a központ delegátusokat küld ki. A gazdasági tanácsos különböző jelentéseinek jóváhagyása után rátért a közgyűlés időpontjának a megállapítására. Az igazgató tanács elhatározta, hogy a Szamos tartományi vas- és fémipari céh központi közgyűlését február 24-én, határozatképesség esetén 25-én délelőtt 10 órakor tartják

meg a céh központ Str. Alexandri 13. szám alatti helyiségében. A közgyűlés tárgysorozatának megállapítására az elnök az alosztályok valamint a különböző bizottságok elnökeit bízta meg, akiknek közös gyűlést az igazgató tanács február 7-ére tűzi ki.

A sajtó és tanulmányi bizottság január 29-én tartott közös ülésén, amelyen a céh ügyésze is részt vettek, elhatározták, hogy a közgyűlésre eseddig végzett munkájukról részletes referátumot készítsenek. Kimondotta a bizottság, hogy az országos vas- és fémipari cimtárat fektet fel azon célból, hogy a tagok bármilyen szakma keretéhez tartozó kereskedelmi vállalatok, gyárak és lerakatok címeit rendelkezésre bocsájthassa tagjainak.

Ez a bizottság foglalkozott még egy vas- és fémipari anyagbeszerző és termelő szövetséget felállításának gondolatával, amely lehetővé tenné egy nagyobb szabású hadfelszerelési munkálatok vállalását. A koncentrált iparosok érdekében javasolja az igazgató tanácsnak, kérje a céh vezetősége, hogy az építőiparosok koncentrált szalon utánra halasszák és lehetőleg lakhelyükön koncentrállják őket. Továbbá hogy ezen iparosokat lehetőség szerint szakmájukban foglalkoztassák.

Az iparosoknak azt az adóelőrelmét, mely szerint a patenta fixát fizető iparosok állami vagy városi munkák végzésénél a pénzügyigazgatóság külön adózás alá veszi, a fent felsorolt problémákkal egyetemben a céh ügyészeinek irásbeli referátum megtevése végett kiadja és utasítja, hogy azokat a legközelebbi igazgatósági tanács ülés elé terjessze be.

Az idő előrehaladottsága miatt a bizottság az ülését február 5-én, hétfő este 7 órára halasztotta.

Szigoruan megbüntetik azokat, akik nem teljesítik a légvédelmi gyakorlatokra vonatkozó rendelkezéseket

A VI. hadtestparancsnokság 9. számú rendelete

A VI. hadtest parancsnoksága a légvédelmi tanfolyamokkal kapcsolatban az alábbi rundeletet adta ki:

Mi, Christea Vasilescu tábornok, a VI. hadtest parancsnoka, a Hivatalos Lap multévi március 6-iki, 55. számában megjelent légvédelmi törvény rendelkezése értelmében s a Hivatalos Lap 1938 február 11-iki számában megjelent 856. számú rendelettörvény alapján — mely az ország területére ostromállapotot rendel el — az általános biztonság és közrend érdekében elrendeljük a következőket:

1. Az összes hatóságok, autonóm intézmények, katonai egységek, társaságok, részvénytársaságok, köz- és magánhivatalok, valamint a város területén lévő összes kereskedelmi vállalatok és maga a lakosság is köteles résztvenni a bejelentett, vagy be nem jelentett légvédelmi gyakorlatokon, melyeket a hadtest területén rendeznek és kötelesek azoknak a rendelkezéseknek alávetni magukat, amelyek ezzel kapcsolatban hirdetményekben, újságközleményekben jelentek meg, vagy rádióban adtak tudtul.

2. Azok, akik a rendelkezésnek nem tesznek eleget, a légvédelmi törvény 63. és 67. szakasza alapján vétséget követnek el és a II. Károly királyi törvénykönyv és az ostromállapot elrendeléséről szóló törvény vonatkozó rendelkezései alapján büntetettek.

3. A légvédelmi törvény rendelkezéseinek ellenőrzésével megbízott katonai és polgári egyének ellenőrzik jelen rundelet intézkedéseinek betartását és jegyzőkönyvet vesznek fel azok ellen.

A XV. század lángszavu szerzetese.

SAVONAROLA

ma is az igazság erejével ható, mély zengésű verseit fordította magyarra és gyűjtötte kötetbe

PAKOCs KAROLY

Az irodalomtörténeti érdekességű kötet ára mindössze 30 Lei

akik mulasztásból vagy rosszindulatból nem tesznek eleget a rendelkezéseknek.

Kelt Cluj, a VI. hadtestparancsnokságon 1940 január 25-én.

CHRISTEA VASILESCU

tábornok, a VI. hadtest parancsnoka.

ALEXANDRU BARBU

őrnagy-hadbíró, a VI. hadtest törvényszékének vezető ügyésze.

A február havi légvédelmi előadások sorrendje Nagyváradon

A városháza katonai ügyosztálya nyilvánosságra hozta az 1940 februárban tartandó légvédelmi előadások sorrendjét. Eszerint

február 3-án a B kezdőbetűsök,
február 5-én az E, F és G kezdőbetűsök,
február 6-án a H, I, J kezdőbetűsök,
február 7-én a K és L kezdőbetűsök,
február 8-án az M, N kezdőbetűsök,
február 9-én az O, P kezdőbetűsök,
február 10-én az R kezdőbetűsök,
február 12-én az S kezdőbetűsök,
február 13-án a T, U, V és W kezdőbetűsök tartanak tanfolyamokat.

A tanfolyamokat a Katolikus Körben tartják meg (Regele Carol II. utca 5. szám) a fenti sorrendben minden délután 3-5 órák között.

Azokat, akik a kiképző tanfolyamokról elmaradnak, az aktív és passzív légvédelmi törvény 63-ik szakasza alapján 500-2000 leiig terjedhető pénzbírsággal vagy ismétlődés esetén 1-től 30 napig terjedhető elzárással büntetik.

Mindenki vigye magával az ellenőrző könyvecskejét látványozás és nyilvántartás céljából. A nyilvántartás megkönnyítése végett a levágandó szelvényekre mindenki írja reá nevének kezdőbetűjét és a könyvecske számát.

A kiképző előadások hallgatása minden polgárra nézve (nőkre is) kötelező, 7 és 60 év között. Akiknek már van gázálarcuk, hozzájuk meggukkal, mert a gázkamrán is keresztül vezet őket.

Jegyezzünk bónokat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Nationalnál, az összes nagyobb bankoknál, a Postatakarékpénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állanak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölcsön, amely 4 és fé százalék kamatjövédelmet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyzett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötdrészlettel s a lejárat szelvényét bármilyen állami tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább hamatozik.

Minden hazaszerető román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülözhető pénzét.

Miként kell jegyezni a magánalkalmazottak hadikölcsöneit

Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyminisztérium minden rendelkezésre álló könnyítést igyekszik meghozni a hadfelszerelési bónók jegyzésének sikere érdekében. Tegnap a váradi pénzügyigazgatóságra újabb rendelkezés érkezett, amely lényegesen megkönnyíti a jegyzéseket.

Dr. Cadariu Emil pénzügyigazgató ezzel kapcsolatban a következőket mondotta:

— Felettes hatóságomtól kapott rendelet alapján hivatalosan közölhetem, hogy a hadfelszerelési kölcsönre jegyzett összegeket tizenkét havi részletben is be lehet fizetni. Ez a megkönnyítés vonatkozik mindenkire és mindazokra a helyekre, tehát bankokra is, ahol a jegyzés történik. Remélem, — fejezte be nyilatkozatát a pénzügyigazgató, — hogy ezzel az újabb könnyítéssel a közönség legszélesebb rétegei hozzá tudnak jutni ahhoz, hogy jegyezhesse nek s hazafias kötelességüknek ilyen módon is eleget tehesse.

A pénzügyigazgatóság közli:

A magántisztviselők jegyzése a következőképpen történik:

I. Jegyzés egyösszegben való fizetéssel:

Az aláírási nyilatkozatokat — eredetiben és másolatban, — a vállalat vezetői töltik ki, annak a felelősségével, hogy a kifizetett összeg a tisztviselők jegyzését jelenti, akik a mellékelt táblázatban szerepelnek. A táblázat a következő adatokat tartalmazza:

1. Folyó szám.
2. A jegyző családi és keresztnéve
3. Tisztviselő minősége.
4. Havi bruttó fizetése.
5. Az aláírt összeg (névérték) tényleges értéke.
6. A tisztviselő aláírása.

Ezt a nyilatkozatot el lehet készíteni az illető vállalat helyiségében. Ez ívet és a jegyzett összeget bármilyen jegyzési helyen be lehet nyújtani, ahol nyugtát állítanak ki.

II. Részletfizetésekben való jegyzés:

Ha a vállalat nem tudja egyszerre befizetni a személyzet jegyzését, úgy a fizetés részletekben is történhetik. 12 havi részletben úgy, hogy 1941 január 1-ig az egész összeg kifizetessék.

Az aláírási nyilatkozat két példányban készítenendő, eredetiben és másolatban, az illető vállalat nevére, belefoglalva az egész jegyzett összeget azzal a megjegyzéssel, hogy ez ..... számú alkalmazott jegyzése, a mellékelt táblázatban viszont feltüntetendő minden egyes tisztviselő neve és jegyzett összege.

Az aláírási íveket a vállalat vezetője és könyvelője írja alá, aki gondoskodik arról,

hogy szabályszerűen megtörténjenek a részletfizetések, figyelembe véve, hogy a március 1-ig történt jegyzéseknél 1000 lei névérték után 970 lei fizetendő.

A névszerinti táblázatot három példányban kell elkészíteni, amelyből kettőt az aláírási helyhez kell benyújtani.

A pénzügyigazgatóság az egyik aláírási ívet beküldi a Casa Autonoma de Finantare si de Amortizare-hoz.

A havi fizetéseket ugyanott kell eszközölni, ahol a jegyzést benyújtották.

Az utolsó fizetésnél ismét három példányban kiállított nyilatkozatot kell majd benyújtani.

Apróhirdetések

Allást keres

szavanként 1 lei

Francia és német fordításokat, levelezést vállal tökéletes nyelvtudással bíró tisztviselőnk. Cim a kiadóban.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Nagyon magas árat fizetek briliáns tárgyakért. — Herbet ékszeráruház, Nagyvárad, Boulevardul Regele Ferdinand 3.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szen! László-nyomda r. l.

Lakás

szavanként 3 lei

Keres

gyermektelen tisztviselő házaspár március, vagy április, esetleg május 1-re egyszobás, esetleg előszobával, — komplett lakást. Címeket a kiadóba kérek.

Kiadó lakás

négyezobás összkomfortos utcai lakás. Nagyvárad, Str. Dimitriu Cantemir 25. szám.

Butorozott

külön bejárattal szoba, fürdőszoba használattal kiadó. Nagyvárad, Str. Vlahuta 11-a.

Legszebb imakönyvek:

- Egi Lant. Imadtságos és énekes könyv 90 lei
- P. Boros: **En Uram, en Istenem.**
- Férfiak részére. Félvaszonkötésben 35 "
- Férfiak részére. Egészvaszonkötésben 45 "
- P. Boros: **Mária légy Anyám!**
- Nők részére 55 "
- Walseer-Varga: **Örökimádás.** Nagybetűs kiadás, gyengelátásuak is könnyen használhatják 468 "
- Kis imakönyv. Pázmány Péter után. Egészvaszonkötésben 65 "
- Scheffler: **Jézus Neked Élek.** Gyermekek imakönyv 32 "

Megrendelhetők kiadóhivatalunk útján.

Regények és útleírások

	Ara	68 Lei
Aldrich: <i>Száll a fehér madár</i>	68	Lei
„ <i>Családi kör</i>	68	„
„ <i>Ella kisasszony</i>	68	„
Lyttkens: <i>Ne várjatok vacsorára</i>	68	„
Mayrie G.: <i>Urihölgy állást keres</i>	68	„
J. B. Priestley: <i>Jóbarátok</i>	201	„
Mitchell: <i>Elfújta a szél</i>	270	„
Orczy: <i>Okos Pimpernel</i>	68	„
„ <i>Összekészült fonat</i>	68	„
Zsigray: <i>Erzsébet királyné</i> (díszkötés)	292	„
Possonyi: <i>Üldözni fognak titeket</i> (kötve)	206	„
Balla: <i>Megsebzett</i>	135	„
Tóth: <i>Pénztár 9—2-ig</i> , (kötve)	206	„
Bagyi: <i>Kiválasztottak</i>	176	„
Forster: <i>Amerika álma</i>	151	„
Kenneth: <i>Északnyugati átjáró</i> , I. II.	301	„
Zsigray: <i>Római százados</i> , (kötve)	274	„
Kállay: <i>Báthory István</i> , (kötve)	374	„
Somogyváry: <i>A város meg a sárkány</i> (füzve)	94	„
Rachel Field <i>Egy asszony három élete</i> , I. II.	438	„
Balla: <i>Niczky növendék</i> , (kötve)	206	„
Jacot és Collier: <i>Marconi az éter varázslója</i>	242	„
Hilaire: <i>XIV. Lajos, a diktátor király</i>	184	„
Simán: <i>Gergely lányok</i> , (füzve)	141	„
(kötve)	206	„
Szentmihályi: <i>Örök társak</i> , (füzve)	201	„
(kötve)	292	„
Cronin: <i>Réztábla a kapu alatt</i> , (kötve)	242	„
„ <i>A kalapkirály</i> , I. II.	365	„
„ <i>Ezt látják a csillagok</i>	420	„
„ <i>Varjúnemzettség</i> , kötve	183	„
Szántó: <i>Stradivari</i> , kötve	185	„
Nyirő: <i>Mádéfalvi veszedelem</i> , kötve	244	„
„ <i>Uz Bence</i> , kötve	244	„
Boitome: <i>Tulsó part</i> , kötve	145	„
Bónyi: <i>Uri világ</i> , füzve	87	„
Gulácsy: <i>Fekete völgyek</i> , I. II., III., díszkötésben	692	„
Harsányi: <i>Szóltólj, szóltalj virrasztó</i> , I. II., kötve	381	„
Herczegh: <i>Hét sváb</i> , kötve	193	„
Rab: <i>Mentől ajánlanán</i> , kötve	248	„
Surányi: <i>Egyedül vagyunk</i> , I. II., III., díszkötésben	807	„
Surányi: <i>Nápolyi asszony</i> , I. II., füzve	361	„
Tormay: <i>Ósi küldött</i> , I. II., III., díszkötésben	571	„
Burger: <i>Bölcsőre hulló fények és árnyak</i>	90	„
Le Fort: <i>A gettóból jött pápa</i>	80	„
Gáspár: <i>A világ orvosa</i>	215	„
Jean de La Bréte: <i>Kisértő árny</i> , füzve	110	„
Jean de La Bréte: <i>Kisértő árny</i> , kötve	140	„
Kühnelt: <i>Jesuiták, nyárspolgárok, bolsevik</i>	115	„
Misciattelli: <i>Savonarola</i>	125	„
Regnier: <i>Az elveszett drachma</i>	120	„
Nyisztor: <i>Mandarinok, külük, missionariusok</i>	180	„
Tarczai: <i>Masolino</i>	105	„
Luttor: <i>Róma</i>	95	„
Velösi: <i>Orosz titok</i>	40	„
Williamson: <i>Az arany esőnd</i>	101	„
„ <i>Titokzatos történet</i>	144	„
Emmet Lavery: <i>Az Ur katonái</i> (szindarab)	70	„
Erdödi: <i>Napsütéses Indiában</i> , füzve	200	„
Kötve	285	„
Erdödi: <i>Mumiák és Minaretek</i>	200	„
Bangha: <i>Dél keresztje alatt</i>	125	„
„ <i>Amerikai missziós köruton</i>	44	„
Böle: <i>Spanyolföldön</i>	285	„
Kühár: <i>Bartlangok, sirok, kupolák</i>	40	„
Dr. Lippay: <i>Titokzatos Keleten</i>	145	„

Megrendelhetők kiadóhivatalunk útján.

A nagyváradai mozgóképszínházak mősora:

CORSO: **TIZENHÉTÉVESEK.**
 APOLLÓ: **ARATÁS.**
 DORIAN: **ORGONAVIRAGZÁS**